

LÖG

um innviðafélag.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Stofnun innviðafélags.

Ráðherra skal koma á fót hlutafélagi um fjármögnun og uppbyggingu mikilvægra samgöngumannvirkja.

Heimilt er að leggja til félagsins eignir og réttindi eftir því sem nánar greinir í lögum þessum.

Ákvæði laga um hlutafélög gilda um félagið ef ekki er kveðið á um annað í lögum þessum.

2. gr.

Tilgangur og markmið félagsins.

Tilgangur félagsins er að hrinda í framkvæmd uppbyggingu stórra þjóðhagslega mikilvægra samgönguverkefna og tryggja fjármögnun og hraðari framvindu slíkra framkvæmda.

Meginmarkmið félagsins vegna verkefna sem það tekur að sér skulu vera að:

- Tryggja hagkvæma, faglega og skilvirka verkefnastjórn varðandi undirbúning og framkvæmd stærri samgöngumannvirkja.
- Skapa farveg fyrir fjármögnun mikilvægra samgönguinnviða.
- Byggja upp sérhæfða þekkingu á innviðafjármögnun og áhættustýringu.

3. gr.

Hlutverk félagsins.

Hlutverk félagsins er einkum að:

- Fara með eignarhald, fjármögnun, uppbyggingu, viðhald og rekstur samgöngumannvirkja sem það tekur að sér.
- Innheimta gjöld af umferð vegna notkunar samgöngumannvirkja.
- Tryggja fjárhagslega sjálfbærni þess við uppbyggingu samgöngumannvirkja.
- Tryggja faglegan undirbúning og áhættustýringu vegna ákvarðana þess um fjárfestingar í samgönguinnviðum, í samræmi við lög og viðmið sem gilda um opinberar framkvæmdir.

4. gr.

Hlutfé félagsins.

Við stofnun félagsins skal allt hlutfé þess vera í eigu ríkissjóðs. Sá ráðherra er fer með eignir ríkisins skal fara með hlut ríkisins í félaginu og framkvæmd laga þessara.

Ráðherra, í samráði við ráðherra sem fer með samgöngumál, og samkvæmt heimild í 6. gr. fjárlaga, er heimilt að færa yfir til félagsins eignarhald á þegar byggðum samgöngumannvirkjum sem tilheyra ríkinu í formi hlutfjár.

Ráðherra er heimilt að auka við hlutfé félagsins þar sem fjárfestum verður boðið að skrá sig fyrir nýjum hlutum í opnu ferli en þó þannig að ríkissjóður eigi alltaf ráðandi hlut í félaginu.

5. gr.

Stjórn félagsins.

Stjórn félagsins skal skipuð þremur til fimm einstaklingum og skal val þeirra staðfest á hluthafafundi ár hvert, sbr. ákvæði laga um hlutfélög. Fjöldi varamanna skal ákveðinn í samþykktum félagsins.

Alþingi er heimilt að kjósa einn til tvo áheyrnarfulltrúa sem sitja stjórnarfundum félagsins. Áheyrnarfulltrúi skal ekki vera kjörinn fulltrúi á Alþingi eða í sveitarstjórn. Kosning Alþingis skal liggja fyrir innan tveggja vikna frá boðun aðalfundar ár hvert. Áheyrnarfulltrúi hefur rétt til að sitja stjórnarfundum og tjá sig um málefni félagsins með almennum hætti. Áheyrnarfulltrúi hefur hvorki atkvæðis- né tillögurétt á stjórnarfundum. Þá hefur áheyrnarfulltrúi ekki rétt til að fá sérálit sitt skráð í gerðabók. Þar sem áheyrnarfulltrúi tekur ekki þátt í formlegri ákvarðanatöku eða atkvæðagreiðslum í stjórn ber hann ekki sömu lagalegu skaðabótaábyrgð og stjórnarmenn skv. 134. gr. laga um hlutfélög, nr. 2/1995. Áheyrnarfulltrúi er bundinn trúnaði um allt sem fer fram á stjórnarfundum félagsins.

6. gr.

Samningar um uppbyggingu innviða.

Félaginu er heimilt að gera samning við ráðherra sem fer með samgöngumál, einn samning eða fleiri eftir þörfum, um uppbyggingu og rekstur samgönguverkefna á grundvelli samgönguáætlunar í samræmi við tilgang og hlutverk félagsins. Í samningi skal tryggt að félagið geti staðið undir kostnaði við undirbúning og framkvæmd verkefna, þ.m.t. stofnkostnaði, rekstri, viðhaldi og fjármagnskostnaði, með tekjum af veggjöldum, sbr. 7. gr., eða eftir atvikum beinum fjárframlögum frá ríkinu til að verkefni geti talist fjárhagslega sjálfbært.

Samningur skv. 1. mgr. er háður samþykki ráðherra, sbr. 40. gr. laga um opinber fjármál, nr. 123/2015.

7. gr.

Veggjöld.

Félaginu er heimilt að innheimta veggjöld fyrir notkun samgöngumannvirkja í samræmi við 17. gr. vegalaga, nr. 80/2007. Gjaldtaka af umferð skal miðast við að standa straum af byggingarkostnaði, viðhaldi, rekstri, þróun og eðlilegum afrakstri af fjárfestingu vega eða skilgreinds samgöngukerfis. Heimilt er einnig að byggja gjalddöku á sjónarmiðum um vernd umhverfis, þróun skilgreinds samgöngukerfis, umferðaröryggi og stýringu umferðar.

Gjaldskrá fyrir hvert samgöngumannvirki skal birt opinberlega. Ákvæði 3. málsl. 5. mgr. 17. gr. vegalaga, nr. 80/2007, gildir ekki um gjaldskrá félagsins. Félaginu er heimilt að leggja á viðbótarálag í þeim tilvikum þegar ekið er um gjaldskyld mannvirki án þess að greiða fyrir aðgang að þeim í samræmi við gjaldskrá.

Eigandi ökutækis, eða skráður umráðamaður ef um kaupleigu, eignaleigu eða fjármögnunarleigu samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki er að ræða, ber ábyrgð á greiðslu veggjalda. Gjöld skv. 1. og 2. mgr. eru aðfararhæf án undangengins dóms eða sáttar. Skráður eigandi, þ.m.t. meðeigandi, og umráðamaður bera óskipta ábyrgð á greiðslu veggjalds ásamt dráttarvöxtum og innheimtukostnaði.

Félaginu er heimilt að gera samninga við aðra um innheimtu gjalda sé það metið fjárhagslega hagkvæmt. Um vanskil veggjalda fer samkvæmt lögum um vexti og verðtryggingu.

8. gr.

Heimild til lántöku o.fl.

Félaginu er heimilt að taka lán til að standa undir fjármögnun verkefna þess.

Félaginu er heimilt að stofna dótturfélög um einstök verkefni eða til að annast afmarkaða þætti af verkefnum félagsins, í samræmi við samþykktir þess og lög þessi.

Félaginu er heimilt að annast önnur verkefni sem falla vel að hlutverki þess. Félaginu er jafnframt heimilt að gera hvers konar samninga við aðra aðila til að ná markmiðum sínum á sem hagkvæmastan hátt.

9. gr.

Slit félagsins.

Heimilt er að slíta félaginu þegar það hefur lokið verkefnum við uppbyggingu og staðið skil á fullnaðaruppgjöri á öllum framkvæmdum.

10. gr.

Gildistaka.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Við gildistöku laga þessara falla úr gildi lög um vegtengingu um utanverðan Hvalfjörð, nr. 45/1990, og lög um stofnun hlutafélaga um vegaframkvæmdir, nr. 97/2010.

11. gr.

Breytingar á öðrum lögum.

Við gildistöku laga þessara verða eftirfarandi breytingar á öðrum lögum:

1. *Vegalög, nr. 80/2007:*

a. Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

1. Við bætast eftirfarandi orðskýringar í viðeigandi stafrófsröð:

a. *Opinbert innviðafélag:* Opinbert hlutafélag sem stofnað er samkvæmt sér-lögum í þeim tilgangi að hrinda í framkvæmd uppbyggingu stórra þjóðhagslega mikilvægra samgönguverkefna og tryggja fjármögnun og hraðari framvindu slíkra framkvæmda.

b. *Skilgreint samgöngukerfi:* Afmarkað kerfi samgöngumannvirkja sem skilgreint hefur verið sem ein heild í samgönguáætlun þar sem gjaldtaka getur tekið mið af heildarkostnaði allra mannvirkja innan kerfisins. Kerfið skal

afmarkast þannig að notendur mannvirkja innan þess njóti sambærilegrar þjónustu.

2. 4. tölul. orðast svo: *Veggjald*: Gjald eða gjöld sem greidd eru fyrir rétt til að nota tiltekinn veg, vegarkafla eða skilgreint samgöngukerfi, á tilteknum tíma í tiltekin skipti.

- b. Við 4. gr. laganna bætast tvær nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Ráðherra er heimilt að gera samning við opinbert innviðafélag, einn samning eða fleiri eftir þörfum, um uppbyggingu og rekstur samgönguverkefna á grundvelli samgönguáætlunar í samræmi við tilgang og hlutverk félagsins. Í samningi skal tryggt að félagið geti staðið undir kostnaði við undirbúning og framkvæmd verkefna, þ.m.t. stofnkostnaði, rekstri, viðhaldi og fjármagnskostnaði, með tekjum af veggjöldum eða eftir atvikum beinum fjárframlögum frá ríkinu til að verkefni geti talist fjárhagslega sjálfbært. Samningar við innviðafélag eru háðir samþykki ráðherra, sbr. 40. gr. laga um opinber fjármál, nr. 123/2015.

Aður en samningar eru gerðir við félagið um samgönguverkefni skal ráðherra kynna umhverfis- og samgöngunefnd og fjárlaganefnd helstu forsendur verkefnis, þar á meðal kostnaðar- og ábatamat, fjármögnun, fyrirkomulag gjalddöku og mat á samfélagslegum áhrifum.

- c. Við 8. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Vegir sem opinbert innviðafélag fer með eignarhald á teljast til þjóðvega.

- d. Við 13. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Þrátt fyrir ákvæði 1. málsl. 1. mgr. er ráðherra, í samráði við Vegagerðina, heimilt að fela opinberum hlutafélögum veghald að hluta eða öllu leyti í þeim samgönguinnviðaverkefnum sem félag tekur að sér á grundvelli samninga eða laga.

- e. Eftirfarandi breytingar verða á 17. gr. laganna:

1. Við 1. mgr. bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Opinberu innviðafélagi er á grundvelli slíkrar ákvörðunar heimilt að innheimta gjald af umferð um mannvirki sem því hefur verið falin uppbygging eða rekstur á.

2. Við 2. mgr. bætist: eða skilgreinds samgöngukerfis.

3. Á eftir orðinu „umhverfis“ í 3. mgr. kemur: þróun skilgreinds samgöngukerfis.

4. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Ráðherra, í samráði við Vegagerðina, er heimilt að veita opinberu innviðafélagi, eða dótturfélagi þess, sérleyfi til innheimtu gjalda á samgöngumannvirkjum í eigu ríkisins. Samningur um sérleyfi er háður samþykki ráðherra, sbr. 40. gr. laga um opinber fjármál, nr. 123/2015.

- f. Við 37. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Vegagerðinni er heimilt að taka eignarnámi land, jarðefni og önnur réttindi sem þörf er á vegna samgönguinnviðaframkvæmda á vegum opinbers hlutafélags. Um málsmæðferð vegna eignarnámsákvörðunarinnar gilda þau ákvæði VII. kafla vegalaga sem varða eignarnám.

2. *Lögum Vegagerðina, framkvæmdastofnun samgöngumála, nr. 120/2012*: Við 6. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Vegagerðinni er heimilt að taka að sér verkefni fyrir opinbert innviðafélag samkvæmt samningi.

Ákvæði til bráðabirgða.

Ráðherra, í samráði við ráðherra sem fer með samgöngumál, er heimilt að færa yfir til innviðafélags eignarhald á samgöngumannvirkjum eða samningstengdum réttindum sem þeim tilheyra í formi hlutafjár frá ríkissjóði. Heimildin tekur til samgöngumannvirkja við Hornafjarðarfljót, Vaðlaheiðarganga og Ölfusárbrúar. Sé heimildin ekki nýtt fyrir 1. júlí 2028 fellur hún úr gildi.

Gjört á Bessastöðum, 28. júní 2026.

Halla Tómasdóttir.

(L. S.)

Daði Már Kristófersson.

A-deild – Útgáfudagur: 6. júlí 2026